

Barnevernledersamling

Nytt og viktig arbeid fra
Barnerettsavdelingen

Statsforvalteren i Innlandet
19. mai 2021
Seniorrådgiver Hilde Håland

Nye dommer fra Høyesterett om samvær

Nye dommer fra HR om samvær

- HR-2021-474-A: Gjennomgang av de rettslige utgangspunktene i saker hvor målsettingen om gjenforening mellom foreldre og barn ikke er endelig oppgitt.
- Ingen skarp grense mellom saker der målet om gjenforening fremdeles står ved lag, og der gjenforening ikke lenger er mulig.
- Samværsordningen må legge til rette for å styrke og utvikle båndene mellom foreldre og barn. Samvær mellom tre og seks samvær i året vil i utgangspunktet ikke være tilstrekkelig for å oppfylle dette.
- Samtidig er hensynet til barnets beste av grunnleggende betydning, og samværsordningen må ikke settes slik at den utsetter barnet for en urimelig belastning eller er skadelig for barnets helse eller utvikling.

Momenter i den konkrete vurderingen

- Barnets sårbarhet, herunder tilknytningen til foreldrene
- Barnets behov, i lys av hvordan det klarer seg etter omsorgsovertakelsen
- Barnets egen mening vil være helt sentral
- Foreldrenes funksjon, herunder kvaliteten på samværene, evne og vilje til å la seg veilede, eventuell sterk konflikt med barnevern/fosterhjem
- Barnets rett til kjennskap til sin kultur og bakgrunn
- Hensynet til at barnet får en trygg og god relasjon til fosterhjemmet.
Fosterforeldrene har en viktig oppgave i å legge til rette for samvær og i å trygge barnet etter gjennomført samvær. Det må samtidig tas hensyn til at samlet belastning for fosterfamilien kan bli så stor at fosterhjemmet ikke klarer omsorgsoppgaven overfor barnet.

HR-2021-475-A og HR-2021-476-A

- Begge dommene bygger på 474-A og har svært konkrete vurderinger
- 475-A: Gjennomgår betydningen av minoritetsbarns rett til kulturutøvelse, og konvensjonsforpliktelsene med hensyn til dette
- Barnets kulturelle rettigheter må respekteres og sikres så langt dette er i samsvar med barnets beste og ikke kommer i konflikt med barnets grunnleggende rett til forsvarlig omsorg og beskyttelse
- 476-A: To eldste barn fire samvær per år, fire timer hver gang, to yngste fire ganger fire timer pluss to ganger tre timer

Retningslinjer for fastsettelse av samvær etter omsorgsovertakelse

Retningslinjer for fastsettelse av samvær etter omsorgsovertakelse

- Oppdrag fra BFD: Utarbeide en faglig retningslinje for fastsettelse av samvær etter omsorgsovertakelse, som skal angi nødvendige juridiske og barnevernfaglige vurderinger.
- I samarbeid med en bredt sammensatt rådgivende ekspertgruppe
- Vi har også igangsatt et forskningsprosjekt om samvær etter omsorgsovertakelse, som skal gi økt kunnskap om omfang av samvær, og virkning av kontakt og samvær for barnet og foreldrene.
- Dette arbeidet vil danne grunnlaget for retningslinjer om gjennomføring av samvær

Spørsmålene retningslinjen skal besvare – (definert i samarbeid med ekspertgruppa):

1. Hvilke forhold ved barnet må vurderes når samvær skal fastsettes?
2. Hvilke forhold ved foreldrene må vurderes når samvær skal fastsettes?
3. Er det forhold som tilsier at det ikke skal være samvær?
4. Hva skal formålet med samværet med foreldrene være?
5. Skal det være samvær med tilsyn eller ikke?
6. Hvem andre skal barnet ha samvær med?
7. Hvordan kan samvær bidra til å ivareta å barnets etniske, religiøse kulturelle og språklige bakgrunn?
8. Hvordan kan både barnet og foreldrene delta i utformingen av innholdet og omfanget av samværet?
9. Hvilken form skal samværet ha?
10. Hvilket omfang skal samværet ha?
11. Hvilken veiledning/hjelp trenger foreldrene for at det kan bli gode samvær?
12. Når og hvordan skal samværsordningen evalueres?

Skal det være samvær med tilsyn eller ikke?

- **Kort anbefalingstekst:** Dersom det er forhold som tilsier at det kan være nødvendig å beskytte barnet under samvær, må barnevernstjenesten vurdere om det skal settes inn tilsyn.
- **Lang anbefalingstekst:** Tilsyn vil være et inngrep i retten til familieliv. Samtidig skal ikke barn utsettes for en urimelig belastning under samvær, eller ha samvær som kan skade dets helse og utvikling. Hvis det er grunn til å tro at samvær kan ha slike konsekvenser, må barnevernstjenesten vurdere om det bør stilles krav om tilsyn, eller om andre og mindre inngripende tiltak kan gi barnet nødvendig beskyttelse.
- I tillegg: Praktisk, begrunnelse og kunnskapsgrunnlag

Forvaltningsløftet

Hovedprioritering i 2020 og 2021 å styrke forvaltningsforståelsen i det kommunale barnevernet

➤ Bakgrunn

➤ Tiltakene

- Jusskurs
- E-læringskurs
- Revidering av saksbehandlingsrundskrivet
- Ny veileder for internkontroll
- Innlegg om tematikken på relevante arenaer

• Øvrige tiltak med samme målsetting

- Ny master og kompetansekrav
- Videreutdanninger
- Veiledningsteam
- Tjenestestøtteprogrammet
- Forsøksordning for å styrke barnevernstjenestens tilgang til og bruk av jurister.
- Kvalitetssystem og Digi barnevern

Internkontroll – et hovedtiltak for å øke grunnleggende forvaltningsforståelse og utøvelse

Styring og ledelse svært viktig på barnevernfeltet

- en nødvendig og vesentlig forutsetning for å heve kvaliteten, inkludert forvaltningsforståelsen

Barnevernlovens bestemmelse om internkontroll endret, med virkning fra 1.1.2021

- Tidligere bestemmelse om kommunenes plikt til å ha internkontroll er erstattet med en bestemmelse som henviser til plikten til å føre internkontroll i kommuneloven § 25-1-

Helsehjelp til barn i barnevernet

Helsehjelp til barn i barnevernet

- Pakkeforløp for kartlegging og utredning av psykisk helse og rus hos barn og unge ([pakkeforløpet](#))
- Revisjon av rundskrivet [Samarbeid mellom barneverntjenester og psykiske helsetjenester til barnets beste](#)

Pakkeforløp for kartlegging og utredning av psykisk helse og rus hos barn og unge

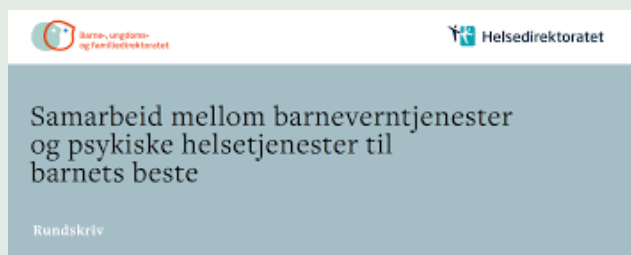
- > Barn i barnevernet skal få nødvendig helsehjelp for psykiske vansker
- > Indikasjon på psykiske vansker
- > Målgruppen er alle barn i barnevernet
- > Barnevernet igangsetter, helsetjenesten kartlegger

Revidert utgave av rundskrivet *Samarbeid mellom barneverntjenester og psykiske helsetjenester til barnets beste*

- Bidra til å videreutvikle et godt og fleksibelt samarbeid
- Avklare tjenestenes ansvar og oppgaver
- Plikt til å samarbeide
- Rettslige rammer for samarbeid

Helsekartlegging – lovforslag

- > Formålet er å gi tilstrekkelig informasjon om barnet i forbindelse med valg av plasseringssted, innhold i tiltak og oppfølging av barnet
- > Stabile plasseringer og redusere risiko for utilsiktede flyttinger
- > Ikke formål å skaffe til veie helseopplysninger for å gi helsehjelp

Helsekartlegging fortsetter

- > Målgruppen: Barn som barnevernstjenesten beslutter at bør flyttes ut av hjemmet
- > Ikke plikt til å be om kartlegging av alle barn, men foreslås en plikt til å vurdere behovet for kartlegging
- > Tidspunkt for når barnevernstjenesten kan be om kartlegging; når besluttet å flytte barnet ut av hjemmet.

Helsekartlegging - Bufetats rolle

- > Selve kartleggingen legges organisatorisk til Bufetat
- > Bufetat avgjør om helsekartlegging skal tilbys, ikke bistandsplikt

Arbeid med barn og kriminalitet

Ny retningslinjer for barnevernets ansvar for barn som begår lovbrudd

- Tydeliggjør barnevernlovens bestemmelser om barnevernets ansvar for barn som begår lovbrudd
- Gir oversikt over gjeldende rett og gir faglige anbefalinger
- Kjerneinnholdet i retningslinjen er barnevernstjenestens ansvar for å følge opp barn som begår lovbrudd, men også ansvar for å forebygge at barn som er i risikozonen begår lovbrudd
- barn både over og under den kriminelle lavalder

Ny veileder om bilde, film og lydopptak i barnevernet

Veilederens formål og innhold

- Formålet med veilederen er å stille opp noen utgangspunkter og retninger for de konkrete vurderingene som må gjøres i de ulike delene av barnevernet når barn, foreldre og ansatte tar bilde, film og lydopptak som dokumenterer barns hverdagsopplevelser.
- Veilederen omfatter ikke bilde, film og lydopptak som tas, deles og arkiveres i en faglig sammenheng i barnevernet eller på institusjonene, for eksempel i forbindelse med utredning, saksbehandling eller terapeutisk behandling.
- Veilederen omfatter også råd om kontakt med media

Hvor kan man finne veilederen

- Veilederen er distribuert til alle Bufetats regioner og alle landets kommuner.
- Regionene skal ha videreformidlet veilederen til institusjonene.
- Veilederen er publisert på Bufdir.no

Lenke til veilederen

https://bufdir.no/Bibliotek/Bufdirs_publicasjoner/Dokumentside/?docId=BUF00005283

Lenke til NOU:2019:10 – Åpenhet i grenseland

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2019-10/id2643015/?ch=1>

Opplæring - barns rettigheter og bruk av tvang under opphold i barneverninstitusjon (rettighetsforskriften)

Tredelt opplæringsprogram - om barns rettigheter og bruk av tvang under opphold i barneverninstitusjon

Introduksjonsopplæring

- Overordnede temaer (e-læring)

Del 1- Barns rettigheter

Del 2 - Institusjonens ansvar og myndighet

Del 3 - Rettslige prinsipper

Del 4 – Forebygge bruk av tvang

Del 5 – Dokumentasjon og klage

Grunnopplæring

- Gjennomgang av bestemmelser i rettighetsforskriften (digitale opptak)

Repetisjon – modeller fra e-læring

Fysisk tvang og makt

Elektroniske kommunikasjonsmidler

Bevege seg innenfor og utenfor institusjonsområdet, rømming

Samvær og besøk

Kroppsvitasjon, ransaking, kontroll av post, beslag

Rusmiddeltesting

Trening

- Øvelser og oppgaver (jevnlig/månedlig i enhetene)

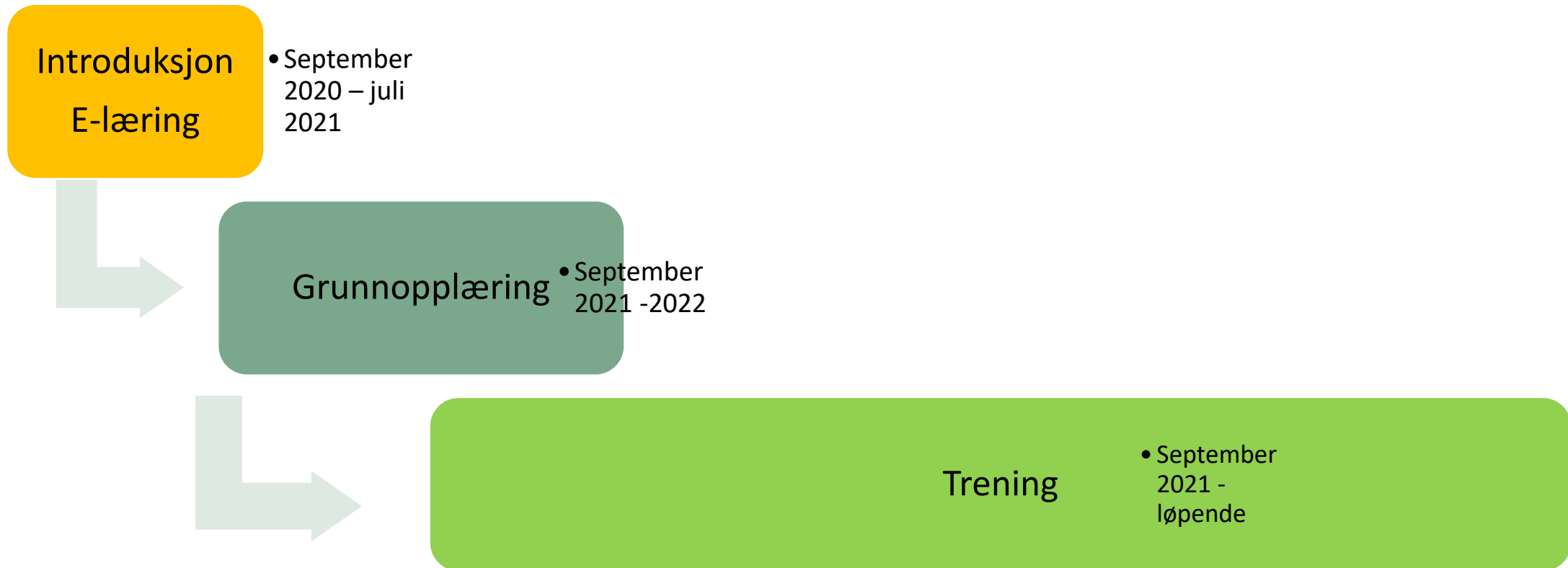
Senario

Praktiske øvelser

Refleksjonsoppgaver

Føring av enkeltvedtak/protokoll

Implementering

Prop. 133 L (2020-2021)
Kort om forslaget til ny
barnevernslov, planlagt å tre i
kraft 2023

Gjenforeningsmålsetningen

- Samvær
 - Konkret vurdering av samvær, basert på barnets behov for beskyttelse, barnets utvikling, barnets og foreldrenes mulighet til å opprettholde og styrke båndene mellom seg
- Oppfølging av barn og foreldre etter omsorgsovertakelse
 - Krav om plan for oppfølging, og systematisk og regelmessig vurdering av behov for endring av tiltaket, eller om omsorgsovertakelsen kan oppheves.
- Krav om planer for oppfølging av barn og foreldre også ved hjelpetiltak, akuttvedtak, atferdsvedtak, ettervern og opphold i institusjon ved fare for menneskehandel

Medvirkning og private aktører

- Barns rett til medvirkning
 - Presisering av adgangen etter fvl. til å unnta opplysninger gitt av barnet fra foreldrenes rett til partsinnsyn
 - Tydeliggjøring av at barn kan uttale seg direkte for nemnda, utvidet adgang til å innvilge barn under 15 partsstatus (ikke bare i «særskilte tilfeller»)
- Regulering av bruk av private aktører
 - Enkelte oppgaver hvor barnevernstjenesten ikke kan la seg bistå av private tjenesteytere. Oppgaver som er særlig inngripende og hvor det er vanskelig å utøve nødvendig styring og kontroll.
 - Ikke adgang til å plassere barn i ordinære fosterhjem tilknyttet private aktører.

Kompetansekrav og dokumentasjonskrav

- Ansatte i barnevernstjenesten
 - Barnevernsfaglig mastergrad eller annen relevant utdanning for ansatte som skal utføre kjerneoppgaver .
- Barnevernsinstitusjoner
 - Leder og stedfortreder skal ha barnevernsfaglig mastergrad eller annen relevant utdanning på tilsvarende nivå.
 - Ellers: Forsvarlig bemanning og kompetanse. Ansatte med tilstrekkelig nivå og bredde i kompetansen ut fra institusjonens målgruppe og målsetting.
- Plikt til å føre journal
 - Alle opplysninger og vurderinger som danner grunnlag for barnevernets beslutninger og vedtak, skal føres i journalen

Hold dere oppdatert

> Abonner på Bufdirs nyhetsbrev om barnevern

> https://bufdir.no/aktuelt/nyhetsbrev_fra_bufdir/

> Abonner på tolkningsuttalelser fra Bufdir

> <http://www.bufdir.no/Bibliotek/RettsdataStartPage/?source=BUFDIR>